

Аннотация. Представлены результаты исследований термодинамической эффективности процесса газификации биомассы и оптимизации факторов, которые влияют на работу газогенератора.

Ключевые слова: газификация биомассы, генераторный газ, термодинамическая эффективность, диверсификация природного газа

THERMODYNAMIC EFFICIENCY OF BIOMASS GASIFICATION

V. Koliyenko,
A. Koliyenko
E. Shelimanova,

Abstract. The results of investigation of the thermodynamic effective operation of biomass gasification process and optimizeftion of the factors that affect the gas generator's performance are given.

Keywords: gasification of biomass, syngas, thermodynamic efficiency, diversification of natural gas

УДК 621.3.067

АНАЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИХІДНОЇ НАПРУГИ РЕГУЛЯТОРА З ШІП ПІД ЧАС РОБОТИ НА АКТИВНЕ НАВАНТАЖЕННЯ

I. М. ГОЛОДНИЙ, кандидат технічних наук
О. В. САНЧЕНКО, аспірант*
e-mail: golodnyi@ukr.net

Анотація. Наведено результати аналізу спектрального складу вихідної напруги регулятора на базі широтно-імпульсного перетворювача для асинхронного електропривода.

Ключові слова: вищі гармоніки, напруга, широтно-імпульсний перетворювач, спектральний склад, форма кривої напруги

Згідно з основами теорії кіл дослідження періодичних несинусоїдальних напруг і струмів, легше досліджувати, якщо криві розкласти в тригонометричний ряд Ейлера-Фур'є. Відомо, що будь-яка періодична функція $f(\omega t)$, що задовольняє умови Діріхле, може бути описана тригонометричним рядом [1]:

$$f(\omega t) = a_0 + \sum_n a_n \cos(\pi n t) + b_n \sin(\pi n t),$$

де $\omega = 2\pi/T$ – основна частота, якщо період функції $T = 2\pi$, то $\omega = 1$;

n – номер вищої гармоніки;

a_0, a_n, b_n – коефіцієнти, відповідно, постійної, косинусної та синусної складових.

Коефіцієнти a_0 , a_n , b_n можна знайти за допомогою наступних інтегралів:

$$a_0 = \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} f(\omega t) d(\omega t);$$

$$a_n = \frac{1}{\pi} \int_0^{2\pi} f(\omega t) \cos(n\omega t) d(\omega t);$$

$$b_n = \frac{1}{\pi} \int_0^{2\pi} f(\omega t) \sin(n\omega t) d(\omega t).$$

Зазвичай періодичні функції часу в електротехніці, до яких належать криві напруги та струму перетворювачів, симетричні відносно осі абсцис та початку координат, оскільки вони задовольняють вимоги:

$$f(\omega t) = -f(\omega t + \pi);$$

$$f(\omega t) = -f(-\omega t).$$

Тоді функція розкладається в ряд, що не містить постійної складової, парних гармонік і косинусів [1]:

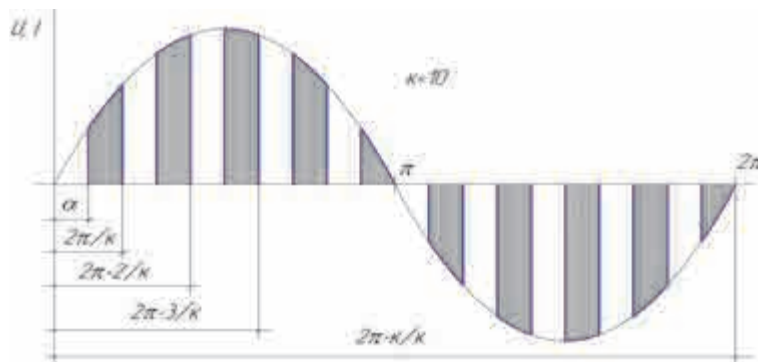
$$a_0 = 0;$$

$$a_n = 0.$$

Мета досліджень – поліпшення якості гармонічного складу вихідної напруги напівпровідникових перетворювачів регульованого асинхронного електропривода.

Матеріали і методика досліджень. Аналітичні дослідження спектрального складу вихідної напруги напівпровідникового перетворювача із широтно-імпульсним керуванням було здійснено використанням положень теорії електричних кіл синусоїдального і несинусоїдального періодичного струму.

Результати досліджень. Вихідна напруга регулятора на базі широтно-імпульсного перетворювача під час роботи на активне навантаження має вигляд, наведений на рис. 1.

Рис. 1. Форма кривих напруги і струму перетворювача на базі ШІП під час роботи на активне навантаження [2]:

k – кратність частоти комутації транзисторів f_k до основної частоти струму джерела живлення f_1

Досліджувана функція має вигляд синусоїди $f(\omega t)$ з розривами, тобто на інтервалах:

$$\left. \begin{array}{l} c + \alpha; \\ 2\pi \frac{1}{k} + 2\pi \frac{1}{k} + \alpha; \\ 2\pi \frac{2}{k} + 2\pi \frac{2}{k} + \alpha; \\ 2\pi \frac{3}{k} + 2\pi \frac{3}{k} + \alpha; \\ \dots \dots \dots \dots \dots \dots \\ 2\pi \frac{c-1}{k} + 2\pi \frac{c-1}{k} + \alpha. \end{array} \right\} f(\omega t) = 0; \quad \left. \begin{array}{l} \omega + 2\pi \frac{1}{k}; \\ 2\pi \frac{1}{k} + \alpha + 2\pi \frac{2}{k}; \\ 2\pi \frac{3}{k} + \alpha + 2\pi \frac{3}{k}; \\ 2\pi \frac{3}{k} + \alpha + 2\pi \frac{4}{k}; \\ \dots \dots \dots \dots \dots \dots \\ 2\pi \frac{c-1}{k} + \alpha + 2\pi \frac{c}{k}. \end{array} \right\} f(\omega t) = U_m \sin(\omega t).$$

У загальному випадку можна записати:

$$2\pi \frac{c-1}{k} + 2\pi \frac{c}{k} + \alpha, \quad f(\omega t) = 0;$$

$$2\pi \frac{c-1}{k} + \alpha + 2\pi \frac{c}{k}, \quad f(\omega t) = U_m \sin(\omega t),$$

де $c = 1, 2, 3, \dots, k$.

Функція $f(\omega t) = U_m \sin(\omega t)$ симетрична відносно осі абсцис та початку координат, звідси відсутні коефіцієнти постійної складової та косинусів, а також парні гармоніки.

Формула для визначення синусного коефіцієнта матиме вигляд:

$$b_n = \frac{1}{\pi} \sum_{c=1}^c \int_{\frac{2\pi(c-1)}{k} + \alpha}^{\frac{2\pi c}{k}} U_m \sin(\omega t) \sin(n\omega t) d(\omega t).$$

Вираз $\sin(\omega t) \sin(n\omega t)$ замінимо на рівнозначний

$$\frac{1}{2} [\cos(n-1)\omega t - \cos(n+1)\omega t]$$

і проведемо інтегрування:

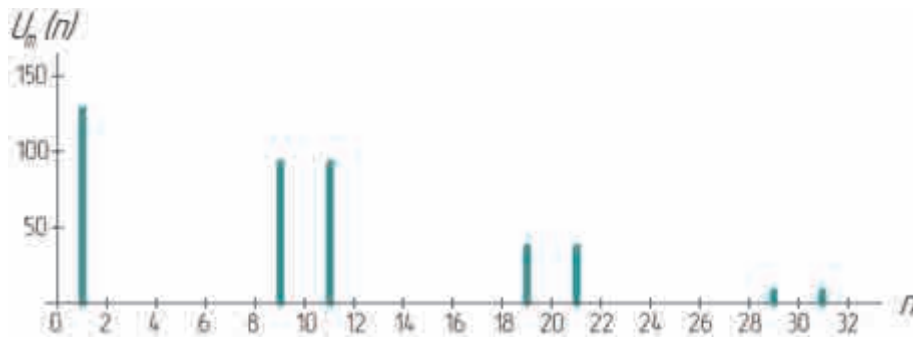
$$b_n = \frac{U_m}{2\pi} \sum_{c=1}^c \int_{\frac{2\pi(c-1)}{k} + \alpha}^{\frac{2\pi c}{k}} \cos(n-1)\omega t d\omega t - \cos(n+1)\omega t d(\omega t) =$$

$$= \frac{U_m}{2\pi} \sum_{c=1}^c \left[\frac{1}{n-1} \sin(n-1)\omega t \Big|_{\frac{2\pi(c-1)}{k} + \alpha}^{\frac{2\pi c}{k}} - \frac{1}{n+1} \sin(n+1)\omega t \Big|_{\frac{2\pi(c-1)}{k} + \alpha}^{\frac{2\pi c}{k}} \right] =$$

$$= \frac{U_m}{2\pi} \sum_{c=1}^c \left\{ \frac{1}{n-1} \left[\sin \left[(n-1) \frac{2\pi c}{k} \right] - \sin \left[(n-1) \frac{2\pi(c-1)}{k} + \alpha \right] \right] - \right.$$

$$\left. - \frac{1}{n+1} \left[\sin \left[(n+1) \frac{2\pi c}{k} \right] - \sin \left[(n+1) \frac{2\pi(c-1)}{k} + \alpha \right] \right] \right\}.$$

У рівняння для визначення коефіцієнта b_n введено кут відкриття α та кратність комутації транзисторів k , що дає змогу проводити спектральний аналіз кривих при їх різних значеннях. Результати аналізу наведено на рис. 2.

Рис. 2. Спектр вищих гармонік вихідної напруги перетворювача з ШІП:
 $\alpha = \pi/10, k = 10, f_k = 500$ Гц

З рис. 2 видно, що вищі непарні гармоніки вихідної напруги (9, 11, 19, 21, 29, 31 і т. д.) проявляються біля частоти, кратної частоті комутації транзисторного ключа $f_k = kf_1 = 10 \cdot 50 = 500$ Гц, що відповідає спектру вихідної напруги автономного інвертора із широтно-імпульсним симетричним керуванням під час роботи на активне навантаження [3].

Висновки

На основі теоретичних досліджень визначено рівняння для аналізу спектрального складу вихідної напруги регулятора з ШІП, в якому враховано кут відкривання та частоту комутації транзисторних ключів.

За розрахунками, вищі непарні гармоніки вихідної напруги (9, 11, 19, 21, 29, 31 і т. д.) з активним навантаженням проявляються біля частоти, кратної частоті комутації транзисторних ключів ($f_k = 500$ Гц).

Список літератури

1. Основы теории цепей : учеб. для вузов / Г. В. Зевека, П. А. Ионкин, А. В. Нетушил, С. В. Страхово. – М. : Энергия, 1975. – 752 с.
2. Голодний І. М. До питання регулювання швидкості малопотужного асинхронного електропривода / І. М. Голодний, О. В. Санченко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія "Техніка та енергетика АПК". – К., 2011. – Вип. 166, ч. 4. – С. 64–70.
3. Герман-Галкин С. Г. Силовая электроника : лабораторные работы на ПК : учеб. пособие для студ. вузов / С. Г. Герман-Галкин. – Санкт-Петербург : КОРОНА принт, 2002. – 304 с.

References

1. Zeveka, G. V. Ionkin, P. A., Netushil, A. V., Strachovo, S. V. (1975). Osnovy teoriiy kil [Fundamentals of circuit theory: Textbook for Universities]. Moskow: Energiya, 752.
2. Holodnyi, I. M., Sanchenko, O. V. (2011). Do pytannya regulyuvannya shvydkosti malopotuzhnogo asynkhronnogo elektropyvoda. [Before issue of regulation of speed low-power asynchronous electric drive]. Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannya Ukrainy, 166 (4), 64–70.
3. German-Galkin, S. G. (2002). Sylova elektronika: laboratorni roboty na PK. [Power Electronics: Laboratory work on the PC: [textbook for students universities]. St. Petersburg: CROWN print, 304.

АНАЛИТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВЫХОДНОГО НАПРЯЖЕНИЯ РЕГУЛЯТОРА С ШИП ПРИ РАБОТЕ НА АКТИВНУЮ НАГРУЗКУ

И. М. Голодный,
А. В. Санченко

Аннотация. Приведены результаты спектрального состава выходного напряжения регулятора на базе широтно-импульсного преобразователя для асинхронного электропривода.

Ключевые слова: высшие гармоники, напряжение, широтно-импульсный преобразователь, спектральный состав, форма кривой напряжения

ANALYTICAL ANALYSIS OF OUTPUT VOLTAGE OF REGULATOR WITH SHIP AT WORK ON RESISTIVE LOAD

I. Golodnyi,
A. Sanchenko

Abstract. The results of the spectral composition of the output voltage regulator based on the PWM inverter for the induction motor.

Keywords: higher harmonics, voltage, PWM inverter, spectral composition, voltage waveform

УДК 620.97; 621.5

ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАМЕТРІВ РАДІАТОРІВ ОХОЛОДЖЕННЯ КОГЕНЕРАЦІЙНОЇ УСТАНОВКИ БІОТЕПЛОГЕНЕРАТОРА

Р. І. ЗАГОРОДНІЙ, кандидат технічних наук
Тернопільський національний педагогічний університет
ім. В. Гнатюка
e-mail: zagoroman@ukr.net

Анотація. Описано розрахунок параметрів радіатора для охолодження когенераційної установки теплогенератора. Запропоновано застосовувати голчасті радіатори. Наведено результати експериментальних досліджень.

Ключові слова: когенераційна установка, радіатори охолодження, термоелектричні модулі, голчастий радіатор

Перспективним напрямом у галузі енергозабезпечення є впровадження когенераційних технологій. Когенераційні установки широко використовуються в малій енергетиці, що зумовлено такими перевагами: по-

---

© Р. І. Загородній, 2016